

IV.časť – ŽIVOT V DUCHU (morálka)

1. Ako je mravný kresťanský život spätý s vierou a sviatosťami?

Čo vyznanie viery vyjadruje, to sviatosti udeľujú. Sviatosťami veriaci dostávajú Kristovu milosť a dary Ducha Svätého, ktoré ich robia schopnými žiť nový život Božích detí.

2. V čom má svoje korene ľudská dôstojnosť?

Dôstojnosť ľudskej osoby má svoje korene v stvorení na Boží obraz a Božiu podobu.

3. Ako človek dosiahne blaženosť?

Človek dosiahne blaženosť vďaka Kristovej milosti, ktorá ho robí účastným na Božom živote.

4. Čo je sloboda?

Sloboda je schopnosť daná človekovi Bohom, konať alebo nekonať sám od seba vedomé a dobrovoľné činy.

5. Aký je vzťah medzi slobodou a zodpovednosťou?

Sloboda robí človeka zodpovedným za vlastné činy v takej miere, v akej sú dobrovoľné.

6. Prečo má každý človek právo používať slobodu?

Právo používať slobodu má každý človek, lebo je neoddeliteľné od dôstojnosti ľudskej osoby.

7. Aké sú pramene morálnosti ľudských činov?

Morálnosť ľudských činov závisí od troch prameňov : od zvoleného predmetu, od úmyslu konajúceho a od okolností.

8. Kedy je čin morálne dobrý?

Čin je morálne dobrý, keď je súčasne dobrý aj predmet, aj cieľ, aj okolnosti. Nie je dovolené robiť zlo, aby z toho vzniklo dobro.

9. Čo je morálne svedomie?

Morálne svedomie prítomné vnútri človeka je úsudok rozumu, ktorý v pravej chvíli prikazuje človekovi robiť dobro a vyhýbať sa zlu.

10. Ako sa formuje morálne svedomie, aby bolo správne a pravdivé?

Správne a pravdivé morálne svedomie sa formuje výchovou a osvojovaním si Božieho slova a učenia Cirkvi.

11. Čo je čnosť?

Čnosť je trvalá a stála dispozícia konať dobro. Jestvujú ľudské čnosti a teologálne (božské) čnosti.

12. Ktoré sú hlavné ľudské čnosti?

Hlavné ľudské čnosti sú : rozvážnosť, spravodlivosť, mravná sila a miernosť.

13. Čo je rozvážnosť?

Rozvážnosť uschopňuje rozum, aby rozoznával, čo je pre nás skutočným dobrom a volil správne prostriedky na jeho vykonanie.

14. Čo je spravodlivosť?

Spravodlivosť spočíva v stálej a pevnej vôli dať každému, čo mu patrí.

15. Čo je mravná sila?

Mravná sila zabezpečuje nepoddajnosť v ťažkostiach a vytrvalosť v úsilí o dobro.

16. Čo je miernosť?

Miernosť zmierňuje príťažlivosť rozkoší a zabezpečuje nadvládu nad pudmi.

17. Ktoré sú teologálne (božské) čnosti?

Teologálne, čiže Božské čnosti sú : viera, nádej, láska. Symbolom viery je kríž, symbolom nádeje kotva a symbolom lásky srdce.

18. Čo je viera?

Viera je čnosť, ktorou veríme v Boha a všetko, čo nám zjavil a čo nám Cirkev predkladá veriť.

19. Čo je nádej?

Nádej je čnosť, ktorou túžime po večnom živote a očakávame ho od Boha.

20. Čo je láska?

Láska je čnosť, ktorou milujeme Boha nadovšetko a svojho bližneho z lásky k Bohu ako seba samých.

21. Čo je hriech?

Hriech je urážkou Boha, neposlušnosťou voči jeho zákonu lásky, prestúpením prikázaní, je morálnym zlom.

22. Aký je rozdiel medzi dedičným a osobným hriechom?

Dedičný hriech sme nespáchali my, ale prví ľudia, prarodičia (Adam a Eva), ale plodením prechádza na celé ľudské pokolenie , na každého človeka prichádzajúceho na svet ako schopnosť a možnosť hrešiť.

23. Akým spôsobom sa páchajú osobné hriechy?

Osobné hriechy človek pácha myšlienkami, slovami alebo skutkami a zanedbávaním dobra.

24. Ako sa rozlišujú hriechy čo do závažnosti?

Rozlišujeme medzi smrteľným (ťažkým) a všedným (ľahkým) hriechom.

25. Kedy sa pácha smrteľný hriech?

Smrteľný hriech sa spácha , keď ide súčasne o vážnu vec, plné vedomie a uvážený súhlas. Riadnym spôsobom sa odpúšťa sviatosťou krstu a sviatosťou pokánia.

26. Kedy sa pácha všedný hriech?

Všedný hriech sa spácha, keď ide o nezávažnú vec, alebo aj o závažnú, ale bez plného vedomia, alebo bez úplného súhlasu.

27. Ktoré sú hlavné hriechy?

Poznáme sedem hlavných hriechov : pýcha, lakomstvo, smilstvo, závišť, obžerstvo, hnev a lenivosť.

28. Čo je Božia milosť?

Božia milosť je nadprirodzený nezaslúžený dar, ktorý nám dáva Boh, aby nám dal účasť na svojom trojičnom živote a urobil nás schopnými konať z lásky k nemu. Volá sa milosť posväcujúca, lebo nás posväcuje a zbožšťuje. Okrem nej poznáme aj pomáhajúce milosti, sviatosťné milosti, ktoré dostávame pri prijímaní sviatosťí a potom osobitné milosti, charizmy a dary.

29. Čo je zásluha?

Zásluha je to, čo dáva právo na odmenu za dobrý skutok. Treba ju však najprv pripísať Božej milosti až potom slobodnej vôli človeka.

30. Čo je kresťanská svätosť?

Všetci veriaci sú povolaní ku kresťanskej svätosti. Svätosť je plnosť kresťanského života a dokonalosť lásky. Uskutočňuje sa v dôvernom zjednotení s Kristom a Najsvätejšou Trojicou.

31. Čo znamená „Dekalóg“ ?

Dekalóg (Desatoro) znamená „desať slov“ (Ex 34,28). Tieto slová zahŕňajú zákon, ktorý dal Boh izraelskému ľudu v rámci zmluvy prostredníctvom Mojžiša na hore Sinaj.

32. Desatoro Božích prikázaní (katechetická pomôcka).

33. Päťoro cirkevných prikázaní.

34. Čo zakazuje Božie prikázanie : „ Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!“ (Ex 20,2)?

Toto prikázanie zakazuje mnohobožstvo (polyteizmus), modloslužbu (idolatriu), neúctu voči Bohu, svätokrádež, svätokupectvo (simóniu), ateizmus, ktorý odmieta jestvovanie Boha a agnosticizmus, podľa ktorého nemožno o Bohu nič vedieť.

35. Ako sa rešpektuje svätosť Božieho mena?

Sväté Božie meno sa vzýva, velebí, chváli a oslavuje. Preto sa nesmie zneužívať rúhaním, preklínaním, hanením a spreneverou prisľúbeniam daným v Božom mene.

36. Prečo je pre nás nedeľa sviatočným dňom?

Siedmy deň Boh požehnal a vyhlásil za posvätný, aby nám pripomínal Boží odpočinok po diele stvorenia, ako aj vyslobodenie Izraela z egyptského otroctva a zmluvu, ktorú Boh uzavrel so svojím ľudom. Pre nás kresťanov je nedeľa „Veľkou nocou“ týždňa, lebo si ňou pripomíname Ježišovo zmŕtvychvstanie a zoslanie Ducha Svätého. Podobne slávime aj prikázané sviatky.

37. Aké povinnosti majú deti voči rodičom?

Deti majú rodičom preukazovať úctu, vďačnosť, ochotu a poslušnosť. V prípade núdze, staroby, choroby a opustenosti majú dospelé deti poskytnúť rodičom morálnu a hmotnú pomoc.

38. Aké povinnosti majú rodičia voči deťom?

Rodičia sú prví zodpovední za výchovu svojich detí a sú im prvými hlásateľmi viery. Majú povinnosť milovať a rešpektovať deti ako osoby a ako Božie deti a postarať sa o ich hmotné a duchovné potreby.

39. Prečo treba rešpektovať ľudský život?

Ľudský život treba rešpektovať, lebo je posvätný a chrániť ho od počatia až po prirodzenú smrť.

40. Čo zakazuje piate prikázanie?

Piate prikázanie zakazuje priamu a úmyselnú vraždu a spoluprácu pri nej, priamy chcený potrat, priamu eutanáziu, samovraždu a úmyselnú spoluprácu pri nej. Sme povinní starať sa o vlastné zdravie i o zdravie iných a vyhýbať sa kultu tela a prostriedkov, ktoré poškodzujú zdravie fyzické i psychické.

41. Čo vyžaduje čnosť čistoty?

Čnosť čistoty vyžaduje naučiť sa sebaovládaniu s pomocou Božej milosti, prijímaním sviatostí, sebapoznáním, modlitbou a askézou pestovať morálne čnosti.

42. Aké sú hlavné hriechy proti čistote?

Sú to : cudzoložstvo, onánia(masturbácia), smilstvo, pornografia, prostitúcia, znásilnenie a homosexuálne úkony.

43. Aké sú dobrá manželskej lásky?

Dobrá manželskej lásky sú : jednota, vernosť, nerozlučiteľnosť a otvorenosť pre plodnosť.

44. Aké sú previnenie proti dôstojnosti manželstva?

Previneniami sú : cudzoložstvo, rozvod, mnohoženstvo (polygamia), krivsmilstvo, konkubinát (nemanželské spolužitie) a pohlavný úkon pred manželstvom alebo mimo manželstva.

45. Čo predpisuje siedme prikázanie?

Siedme prikázanie predpisuje rešpektovanie cudzieho vlastníctva praktizovaním spravodlivosti a lásky, miernosti a solidárnosti.

46. Čo zakazuje siedme prikázanie?

Siedme prikázanie zakazuje najmä krádež, lúpež, daňové a obchodné podvody, poškodzovanie súkromného alebo verejného majetku, úžeru, podplácanie a plytvanie.

47. Aký je rozdiel medzi krádežou a lúpežou?

Krádež je nespravodlivé odcudzenie a privlastnenie si majetku iného skryto, lúpež násilne.

48. Aký význam má pre človeka práca?

Práca je pre človeka povinnosť a právo. Prácou človek spolupracuje s Bohom Stvoriteľom. Je riadnym prostriedkom obživy a zveľačovania dohier v prospech spoločnosti. Za statočne vykonanú prácu má sa vyplatiť primeraná mzda.

49. Čo zakazuje ôsme prikázanie?

Zakazuje falošné svedectvo, krivú prísahu, lož, ohováranie, osočovanie, lichotenie, pochlebovanie. Previnenie proti pravde vyžaduje nápravu, ak druhým spôsobilo škodu.

50. Aký je rozdiel medzi ohováraním a osočovaním?

Ohováranie je zbytočné rozširovanie chýb iného bez jeho vedomia, ktoré sú však pravdivé. Pri osočovaní však ide o veci nepravdivé alebo o polopravdu.

51. Čo vyžaduje deviate prikázanie?

Deviate prikázanie vyžaduje manželskú vernosť a boj proti telesnej žiadostivosti. Zakazuje pestovať v sebe myšlienky a túžby vzťahujúce sa na skutky zakázané šiestym prikázaním.

52. Čo vyžaduje a zakazuje desiate prikázanie?

Desiate prikázanie vyžaduje vnútorný postoj rešpektovania cudzieho vlastníctva. Zakazuje chamtivosť, nezriadenú žiadostivosť po cudzom majetku a závišť.

53. Čo je modlitba?

Modlitba je povznesenie duše k Bohu, ktorým sa vyjadruje živý vzťah Božích detí k Otcovi, Synovi a Duchu Svätému. Modliť sa máme pozorne, nábožne, úprimne a so synovskou oddanosťou. Popredné miesto medzi modlitbami má liturgická modlitba, lebo ňou slávime spoločne Boží kult a sám Kristus v nej

pôsobí. Osobná modlitba má byť pravidelná a môže sa uskutočňovať ako ústna, rozjímavá alebo kontemplatívna.

54. Sedem hlavných hriechov.

55. Skutky telesného milosrdenstva.

56. Skutky duchovného milosrdenstva.